

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ЯК БЮДЖЕТОУТВОРЮЮЧОГО ПОДАТКУ	6
1.1 Економічна сутність податку на додану вартість	6
1.2 Чинний механізм справляння податку на додану вартість	13
1.3 Проблемні аспекти у оподаткуванні доданої вартості.....	27
РОЗДІЛ 2. ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УКРАЇНІ	34
2.1 Методичні підходи до оцінювання рівня фіскальної ефективності ПДВ.....	34
2.2 Діагностика стану надходження податку на додану вартість до Державного бюджету.....	40
2.3 Недоліки оподаткування ПДВ у податковій системі держави	50
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	55
3.1 Світовий досвід у сфері оподаткування доданої вартості та його адаптація в українську практику.....	55
3.2 Основні напрямки забезпечення та підвищення рівня ПДВ України через моделювання та прогнозування податку на додану вартість.....	69
3.3 Напрями до удосконалення системи адміністрування податку на додану вартість.....	77
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність випускної роботи. Концепцією реформування податкової системи України, передбачено проведення цілісної та системної реформи у сфері оподаткування для побудови конкурентоспроможної ринкової економіки та інтеграції у європейське співтовариство. Для досягнення поставлених цілей пріоритетного значення набуває побудова ефективної системи непрямого оподаткування, де вагому роль відіграє податок на додану вартість. Разом з тим, чинний механізм оподаткування має свої недоліки. У зв'язку з цим, особливого значення набуває вдосконалення цього механізму з метою підвищення ефективності його впливу на конкурентоспроможність ринкової економіки України, більш детальне ознайомлення з недоліками оподаткування податку на додану вартість та визначення оптимальних шляхів до оптимізації оподаткування ним.

Проблеми оподаткування податком на додану вартість у фінансовій науці досліджуються достатньо активно. Зокрема, варто відзначити роботи таких вчених, як Е. Аткінсон, А. Ауербах, В. Дем'яненко, А. Крисоватий, В. Мельник, О. Солдатенко, Л. Тулуш, О. Прокопчук, Л. Шатковська та ін.

Окремі аспекти цієї проблеми ґрунтовно висвітлені в сучасній економічній літературі: це стосується, зокрема, праць вітчизняних науковців А. Андрущенка, В. Вишневського, А. Даниленка, О. Данілова, Л. Демиденко, Я. Жаліла та інших.

Вагомість окресленої проблематики, її теоретична та практична значущість обумовили вибір теми випускного дослідження, постановки мети та завдань, визначили напрям роботи.

Мета і завдання випускної роботи. Метою даної випускної роботи є поглиблення теоретичних засад функціонування податку на додану вартість та надання практичних рекомендацій щодо удосконалення оподаткування ПДВ.

Визначена мета обумовила наступні завдання випускної роботи:

- розкрити сутність податку на додану вартість;

- висвітлити механізм оподаткування ПДВ;
- дослідити недоліки та загрози податку на додану вартість;
- провести оцінювання оподаткування ПДВ в Україні;
- дослідити світовий досвід іноземних держав удосконалення у сфері податкової системи в контексті визначення конкурентних переваг у оподаткуванні ПДВ для України;
- запропонувати комплекс заходів для вдосконалення податкової системи України з метою забезпечення національного економічного розвитку;
- провести прогнозування доходів від ПДВ в Україні.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування ПДВ в Україні.

Предметом дослідження є фіскальний та регулюючий інструментарій податку на додану вартість.

Методи дослідження. Теоретичною основою випускної роботи слугували фундаментальні положення сучасної теорії фінансів щодо обґрунтування принципів та інструментарію оподаткування. У процесі виконання дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: ретроспективного аналізу – для встановлення тенденцій розвитку податку на додану вартість та наукового обґрунтування його механізмів; аналізу і синтезу – для деталізації предмета дослідження; розрахунково-аналітичний – для виконання аналітичних розрахунків та оцінки функціонування податку на додану вартість; порівняння – для співставлення тенденцій розвитку ПДВ в різних країнах; логічного узагальнення – для обґрунтування підходів та пропозицій щодо удосконалення елементів податку; графічний і табличний – для забезпечення виконання аналізу та подання його результатів.

Інформаційною базою випускної роботи є: законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють податкові процеси в Україні; монографічні дослідження і наукові публікації вчених-економістів; статистичні матеріали Державного комітету статистики України; звітні та оперативні дані

Державного Казначейства України, Міністерства фінансів України, аналітичні доповіді, результати опитування проведені міжнародними фінансовими інститутами; електронні ресурси світової мережі Internet.

Наукова новизна одержаних результатів. Одержані результати дипломної роботи, що містять наукову новизну, можуть сприяти до майбутніх шляхів удосконалення елементів податку на додану вартість, а саме ставок та податкових пільг.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дослідження мають теоретичне і практичне значення для вдосконалення підсистеми оподаткування податком на додану вартість.

Структура й обсяг випускної роботи. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 102 сторінки друкованого тексту, містить 13 таблиць, 14 рисунків. Список використаних джерел нараховує 52 найменування та займає 5 сторінок.

Висновки

1. Сутність податку на додану вартість. Актуальність вивчення ПДВ – як, одного з найвагоміших податків полягає в тому, що податок на додану вартість є одним з основних податків, якій відіграє значну роль у формуванні дохідної частини бюджету України і, відповідно, в соціально-економічному розвитку нашої держави. Податок на додану вартість виступає одним з регуляторів перерозподілу суспільних благ і одним з основних і стабільних джерел надходження доходів у бюджет; а також ефективним способом розподілу податкового тягаря, що дозволяє дотримувати економічну та юридичну рівність платників податків в сучасних кризових умовах. Широке поширення ПДВ було отримане завдяки підписанню в 1957 році в Римі договору про створення Європейського економічного співтовариства, згідно з яким, країни які його підписали, повинні були гармонізувати свої податкові системи в інтересах створення спільного ринку. У 1967 році друга директива Ради ЄЕС проголосила ПДВ головним непрямим податком Європи, наказуючи всім членам Співтовариства ввести даний податок у свої податкові системи до кінця 1972 року.

2. Механізм оподаткування ПДВ. Особливість ПДВ виражається в тому, що саме він справляє великий вплив на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, а також на їх фінансовий стан.

3. Недоліки та загрози податку на додану вартість. Цей податок має не тільки позитивні сторони, але й певні недоліки. Виникає перша і сама явна проблема сплати ПДВ: бюрократична складність, яка виражається в складності бухгалтерської роботи. При наявності бухгалтерських помилок у платника ПДВ йому загрожують значні штрафи і неустойки. При цьому дане порушення може бути як абсолютно випадковим, так і навмисним, що тягне за собою штраф. У зв'язку з цим платник податків потрапляє в ситуацію необхідності заповнення досить великого обсягу документації, в тому числі податкових декларацій, ведення податкових реєстрів, перевірку постачальників і т.д.

4. Оцінювання оподаткування ПДВ в Україні. Практика функціонування ПДВ свідчить про те, що найефективніше його адміністрування відбувається тоді, коли діє єдина ставка, а тому і рекомендації Шостої Директиви ЄС свого часу відображали саме такий підхід. Розмір ставки податку може визначатися різними методами і розрахунками, проте сума ПДВ, яка приходить до бюджету, не повинна перевищувати критичну позначку - 15% ВВП.

5. Світовий досвід іноземних держав. Удосконалення у сфері податкової системи в контексті визначення конкурентних переваг у оподаткуванні ПДВ для України, на відміну від багатьох європейських країн, які широко використовують пільгові ставки ПДВ для товарів першої необхідності в Україні пільгові ставки податку не застосовуються, а чинним законодавством встановлені три ставки.

6. Удосконалення фіскальної політики на сьогодні є пріоритетним напрямком в національній економіці не тільки України, а й в інших країнах. Результатом ефективних дій у цій сфері будуть підвищення дохідної частини бюджету та раціональне використання податкового потенціалу, що в свою чергу призведе до соціально-економічного розвитку держави в цілому. Завдяки покращенню та оптимізації податкового потенціалу буде можливим створити фундамент для зростання економічної активності суб'єктів господарювання та відновлення довіри між платниками податків та державою.

7. Прогнозування доходів від ПДВ в Україні. Для покращення показників дохідної частини бюджету у майбутніх роках не обійтися від скорочення обсягів відшкодування податку на додану вартість з бюджету. На відміну від інших податків, прогнозуванню податку на додану вартість існує офіційна методика прогнозування надходжень податку, яка передбачає шість етапів прогнозних розрахунків, яку й було використано у дослідженні. Метою Методики є підвищення обґрунтованості прогнозних надходжень податку на додану вартість та узгодженості рішень щодо прогнозних обсягів надходжень податку на стадії складання проекту Державного бюджету України.

Список використаних джерел

1. Податковий Кодекс України від 04.01.2011р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>;
2. Гура І. О. Облік видів економічної діяльності : навч. посібн. / І. О. Гура. – К. : Знання, 2004. – 541 с.;
3. Економічна енциклопедія [Текст] : у 3-х томах. / ред. С. В. Мочерний. – К. : «Академія», 2001. – 847 с.;
4. Сидоренко Р. В. ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ / «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 11 (41). – Ч. 1. – 2014.;
5. Бондар В.С. Тенденції оподаткування вплив на України [Електронний ресурс] / В.С. Бондар, // Тнденції оподаткування 2010. — № 5 (77). — Режим доступу: <http://www.podatok.org.ua/node/83>;
6. Зверяков М. І. Про зміну моделі економічного розвитку / М. І. Зверяков // Економіка України. - 2015. - № 6.- С. 41-49.
7. North D.C., Wallis J. Integrating Institutional Change and Technical Change in Economic History. A Transaction Cost Approach. Journal of «Institutional and Theoretical Economics». 1994. № 4. Dec. P. 609-624.;
8. Худяков А. І. Основи налоогообкладання. / А. І. Худяков, М. Н. Бродський, Г. М. Бродський. - СПб. : Європейський будинок, 2002. -432 с.;
9. Семенко Т.М. Податок на додану вартість як економічна категорія [Електронний ресурс] / Т.М. Семенко // Ефективна економіка. – 2011. – №4. – Режим доступу: [http://www.economy.nayka.com.ua.](http://www.economy.nayka.com.ua;);
10. Світовий О.М. Економічна сутність та функції податку на додану вартість у зернопродуктовому під комплексі України / О.М. Світовий // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2014. – №1(25). – С. 213-216;

11. Seligman E.R.:A. The Income Tax: A Study of the History, Theory, and Practice of Income. – New Jersey, 2005. – P. 65–78;
12. Аронов А.В., Кашин В.А. Налоговая политика и налоговое администрирование. – М.: Экономист, 2006. -576с.;
13. Янжул И. И. Основные начала финансовой науки: Учение о государственных доходах. - М.: Статут, 2002. – 555 с.;
14. Лазарев В. В. Прогалини в праві. Питання поняття прогалин;
15. Макконнелл, К.Р. Економіки: принципи, проблеми, політика: В 2 т. / Пер. з англ. [Текст] / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю; Т. 2. - М.: Республіка, 1992. - 393 с.;
16. Бурковська Л. А., Міхєєв М. В. ПДВ та його відшкодування в заявному порядку // Аудитор. 2017. Т. 3. № 12. С. 42-46.;
17. Дугар Т. Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі / Т. Є. Дугар //Економіка і суспільство. – 2016. – № 2. – С. 689-693;
18. Світовий О.М. Економічна сутність та функції податку на додану вартість у зернопродуктовому підкомплексі України / О.М. Світовий // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2014. – №1(25). – С. 213-216;
19. Лесько М.В. ПДВ та його вплив на господарську діяльність суб'єктів підприємництва: автореф. дис.на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М.В. Лесько. – Київ, 2014. – 21 с.;
20. Чирва А.А. Удосконалення облікової політики підприємства в частині обліку ПДВ / А.А. Чирва // Облік і фінанси. – 2015. – №4 (70). – С. 67-71;
21. Власова О. Є. Конспект лекцій з курсу «Податковий облік» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2010. 218 с.;
22. Критика теорій беспробельності права / В. В. Лазарев. - Казань: Изд. Казанського університету, 1969. - 125 с.;

23. Коцан О. П. Порядок удосконалення облікового відображення розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Науково-інформаційний вісник «Економіка». 2014. № 9. С. 1280;
24. Ільчева Е.В. Екологічний вчитель в умовах здійснення політичної екологічної збалансованості: автореф. дис. на соискание науч. степени доктора екон. наука: 08.00.12 «Бухгалтерський учет, статистика» ;
25. Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика. К. : КНЕУ, 2005. 508 с.;
26. Синчак В. П. Податковий тягар як фіскальний показник впливу насотіально-економічний розвиток // Статистична оцінка соціально-економічного розвитку : зб. текстів доповідей за матеріалами XVII Всеукраїнської наук.-практ. конф., 26 травня 2017 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. С. 27–29;
27. Соколовська А. М. Методологічні та методичні аспекти визначення податкового навантаження на працю, капітал і споживання // Фінанси України. 2008. № 1. С. 65–76;
28. Є.В. Ільчева. - Орел, 2010. - 38 с.;
29. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.] ; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження», USAID.К., 2017. 92 с. URL : <https://goo.gl/Bz79Wq>;
30. Серебрянський Д. М. Методичні рекомендації щодо оцінки ефективності адміністрування ПДВ Державною фіскальною службою України / Серебрянський Д. М., Вдовиченко А. М., Зубрицький А. І.; за заг. ред. Д. М. Серебрянського. – Ірпінь: НДІ фінансового права, 2015. – 31 с.;
31. Піскова Ж. В. Формування системи показників фіскальної ефективності податків: теорія і практика / Ж. В. Піскова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2016. – Серія Економіка. Випуск 2(6). – С. 174-180;
32. Стігліц Дж. Ю. Економіка державного сектора / Дж. Ю. Стігліц / Пер. з англ. - М.: изд-во МГУ: ИНФРА-М, 1997. - 720 с.;

33. Регіональна економіка / Т.Г. Морозова, М.П. Победина, Г.Б. Поляк та ін .; Під ред. Т.Г. Морозова М .: Банки і біржі, «ЮНИТИ», 1995. - 304 с. 3. Гранберг А.Г. Основи регіональної економіки. М .: ГУ ВШЕ, 2000. 4. Сігов І.І. Регіональна економіка (понятійний апарат). - С.Пб .: ІРЕ РАН, 2000. - 77 с. 5. Мільнер Б.З., Євенко Л.І., Рапопорт В.С. Системний підхід до організації управління. - М .: Економіка, 1983. - 224 с. 6. Бітун В.В. Галузь і територія (економічний аналіз). - М .: Думка, 1987. - 156 с.;
34. Озерчук О. В. Фіскальна ефективність непрямих податків в Україні / О. В. Озерчук // Наукові праці НДФІ. – 2014. – № 2(67). – С. 59-70;
35. Оксенюк О. І. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в економіці України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. / Оксенюк О. І. – Л., 2015. – 16 с.;
36. Проскура К. Оцінка фіскальної ефективності податку на додану вартість в Україні / К. Проскура // Економічний аналіз. – 2012. – Вип. 10. – Ч. 2. – С. 321-324.;
37. Федун Л. М., Сторожук О. В. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в Україні / Л. М. Федун, О. В. Сторожук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2016. – № 1. – С. 206-223;
38. Валігура В. А. Вектори підвищення рівня використання та розширення бази оподаткування ПДВ в Україні / В. А. Валігура // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 4;
39. Електронний ресурс, режим доступу:<http://cost.ua/budget/revenue/>;
40. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>;
41. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>;

42. Хомутенко А. В. Стратегічні орієнтири трансформації податкової політики України на шляху до євроінтеграції / А. В. Хомутенко, В. П. Хомутенко // Науковий вісник ОНЕУ. - № 3 (211), 2014 - С. 133-145;
43. Коридори влади. Лобіювання і Government Relations в Україні. Словацькі реформи – чудовий посібник для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kuluar.com.ua/2015/02/09/slovatski-reformyvidminnyj-posibnyk-dlya-ukrajiny/>;
44. Крисоватий А. І. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори : монографія / А. І. Крисоватий, В. А. Валігура. – Тернопіль : Підручники, посібники, 2010 – 248 с.;
45. KPMG. Corporate tax rates table [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/services/tax/tax-tools-andresources/tax-rates-online/corporate-tax-rates-table.htm>;
46. Самюельсон Пол Э., Нордхаус Вильям Д. Экономика. – 18-е издание: Пер. с англ. – М. : ООО «И.Д. Вильямс», 2007. – 1360 с.;
47. PWC. United States. Corporate – Taxes on corporate income [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/United - StatesCorporate-Taxes-on-corporate-income>;
48. ПДВ у Франції. Режим доступу: <https://astonfs.com/blog-uk/frantsiya-ta-stavki-podatkov/>;
49. ПДВ у Аргентині. Режим доступу: <https://support.google.com/googleplay/android-developer/answer/138000?hl=uk>;
50. ПДВ у Аргентині. Режим доступу: <http://tqm.com.ua/ua/likbez/ualaws/polsha-podatky>;
51. Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки агропромислового комплексу в умовах світової фінансової кризи : Закон

України № 1782–VI від 22.12.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=02>;

52. Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон України № 639 від 31.10.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=02>;

53. Оцінка прогнозу надходжень ПДВ на 2019 — 2021 роки. Financial and economic analysis office in the VRU: вебсайт. 2019. URL: [https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/evaluation_of_vat_revenue_forecasting_in_2019\\$2021.pdf](https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/evaluation_of_vat_revenue_forecasting_in_2019$2021.pdf) (дата звернення: 15.07.2019)